

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud. A. Danilov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova)

DECIZIE

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
Lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători:

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Mocanu Alexandru, prin intermediul avocatului Mocanu Serghei,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Mocanu Alexandru împotriva lui Corjan Vadim privind încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere și

cererea reconvențională înaintată de către Corjan Vadim împotriva lui Mocanu Alexandru, intervenient accesoriu Lupușor Eduard privind recunoașterea nulității absolute a recipisei de împrumut,

împotriva deciziei din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 iunie 2014, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Corjan, Mariana Corjan și Eduard Lupușor solicitând încasarea în mod solidar din contul pârâților a datoriei în mărime de 20000 euro și a cheltuielilor de judecată, constituite din cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 15000 lei și pentru taxa de stat.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la începutul lunii aprilie 2014 a împrumutat lui Vadim Corjan în scopuri familiale (pentru stingerea unor datorii față de terți, repararea unor bunuri imobile) suma de 20000 euro cu condiția că o va restitui până la 01 iunie 2014, în acest sens fiind eliberată o recipisă.

Menționează că, Vadim Corjan se află în relații de căsătorie cu Mariana Corjan și întreținerea familiei este comună. La restituirea împrumutului în mod solidar s-a obligat și Eduard Lupușor. Însă, împrumutul nu a fost restituit.

La 21 iulie 2014, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere suplimentară, prin care a solicitat suplimentar încasarea de la Vadim Corjan, Mariana Corjan și Eduard Lupușor, Alexandru Mocanu, penalitatea pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 1700 euro, dobânda de

întârziere pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335,61 euro și cheltuielile de judecată pentru plata taxei de stat pe acest capăt de cerere.

La 06 noiembrie 2014, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere suplimentară și de concretizare, solicitând încasarea din contul lui Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, împrumutul acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, penalitatea de întârziere pentru perioada 05 septembrie 2014-05 noiembrie 2014 în mărime de 431,25 euro, dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în mărime de 20000 euro pentru perioada de 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335, 61 euro, dobânda de întârziere pentru restituirea cu întârzierea a împrumutului în sumă de 12000 euro pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295, 89 euro și dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro pentru perioada 05 septembrie 2014-05 noiembrie 2014 în sumă de 90, 09 euro.

La 12 ianuarie 2015, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere suplimentară, solicitând încasarea din contul lui Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, penalitatea de întârziere pentru perioada 05 noiembrie 2014-12 ianuarie 2015 în mărime de 488, 75 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, dobânda de întârziere în sumă de 100, 42 euro pentru perioada 05 noiembrie 2014-12 ianuarie 2015 pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro.

La 05 februarie 2015, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere suplimentară, prin care a solicitat încasarea de la Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, penalitatea de întârziere pentru perioada 13 ianuarie 2015-05 februarie 2015 în mărime de 165,31 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, dobânda de întârziere în sumă de 33,96 euro pentru perioada 13 ianuarie 2015-05 februarie 2015 pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro.

La 09 martie 2015, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitând încasarea din contul lui Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, împrumutul acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 5 euro, penalitatea de întârziere pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015 în mărime de 1329,68 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în mărime de 20000 euro pentru perioada de 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335, 61 euro, dobânda de întârziere pentru nerestituirea întârzierii restituirii împrumutului în sumă de 12000 euro pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295, 89 euro și dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015 în sumă de 322,37 euro, în total suma de 6596,05 euro.

La 10 martie 2015, Vadim Corjan, prin intermediul avocatului Gheorghe Postolachi, a înaintat o cerere reconvențională împotriva lui Alexandru Mocanu, intervenient accesoriu Eduard Lupușor solicitând recunoașterea nulității contractului de împrumut conform căruia Vadim Corjan s-a obligat să-i restituie lui Alexandru Mocanu suma de 4312,50 euro.

În motivarea acțiunii reconvenționale s-a invocat că la 03 septembrie 2014 Vadim Corjan a semnat o recipisă, conform căreia Vadim Corjan a luat cu împrumut suma de 4312,5 euro la data de 05 septembrie 2014, pe care urma să o restituie lui Alexandru Mocanu în termen de o săptămână. În realitate, Alexandru Mocanu nu i-a transmis lui Vadim Corjan suma de 4312,5 euro, însă Vadim Corjan a scris această recipisă sub amenințarea că nu i se va ridica sechestrul de pe imobilul din or. Cahul, care era preconizat să fie gajat la bancă.

Menționează că, la încheierea acestui contract de împrumut nu au apărut drepturi și obligații închise în aceste acte, nefiind real executate, adică nu au fost încheiate cu scopul de a produce efecte juridice între părți. Actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipsește unul din elementele definiției ale actului juridic consfințit în art. 195 Cod civil – intenția de a da naștere, modifica sau stinge drepturi și obligații civile și are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creând aparența existenței actului juridic în realitate.

Prin încheierea din 13 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a aplicat sechestrul asupra bunurilor imobile: teren cu număr cadastral 1017108.108, construcția cu număr cadastral 1017108.10.01, situate în rl Anenii Noi, sat. Chetrosu; teren cu număr cadastral 1701124.109, construcție cu număr cadastral 1701124.109.01, situate în or. Cahul, str. Dunării, nr.1, ce aparțin cu drept de proprietate pârâtului Vadim Corjan, în limita valorii acțiunii de 20000 euro.

Prin încheierea din 01 octombrie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a admis parțial cererea lui Alexandru Mocanu și s-a anulat parțial încheierea de asigurare a acțiunii din 13 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău prin anularea sechestrului aplicat pe terenul cu număr cadastral 1701124.109, construcția cu număr cadastral 1701124.109.01, situate în or. Cahul, str. Dunării, nr.1, ce aparțin cu drept de proprietate pârâtului Vadim Corjan.

Prin hotărârea din 04 iunie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mocanu împotriva lui Vadim Corjan, Mariana Corjan cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere; s-a admis integral cererea reconvențională depusă de Vadim Corjan și s-a declarat nulă recipisa din 03 septembrie 2014 privind perfectarea convenției de împrumut a sumei de 4312,5 euro între Vadim Corjan și Alexandru Mocanu; s-a încasat de la Alexandru Mocanu în beneficiul lui Vadim Corjan taxa de stat în sumă de 2900 lei; s-a anulat sechestrul aplicat în scopul asigurării acțiunii prin încheierea din 13 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău asupra terenului cu număr cadastral 1017108.108, construcția cu număr cadastral 1017108.10.01, situate în rl Anenii Noi, sat. Chetrosu.

La 26 octombrie 2015, intimatul Vadim Corjan, prin intermediul avocatului Gheorghe Postolachi, a solicitat numirea unei expertize fizico-chimice a înscrisului din recipisă, cu punerea în fața expertului a Centru Național de Expertize Judiciare a următoarelor întrebări: - este scrisă cu aceeași cerneală după compoziția chimică cifra „5” din recipisa referitor la datorie; - a fost modificată tehnic dată înscrisă în recipisă și în ce mod.

Prin încheierea din 26 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins demersul depus de Vadim Corjan, prin intermediul avocatului Gheorghe Postolachi, cu privire la numirea unei expertize fizico-chimice a înscrisului.

Prin decizia din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Alexandru Mocanu și s-a casat integral hotărârea din 04 iunie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea lui Alexandru Mocanu și s-a încasat de la Vadim Corjan în beneficiul lui Mocanu Alexandru suma de 4312,50 euro convertiți în moneda națională a RM la data executării hotărârii; s-a încasat de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 4976 lei; în rest, pretențiile lui Alexandru Mocanu privind încasarea penalității și dobânzii de întârziere s-au respins; s-a respins ca neîntemeiată cererea reconvențională depusă de Vadim Corjan împotriva lui Alexandru Mocanu privind recunoașterea nulității absolute a recipisei de împrumut.

La 24 ianuarie 2017, Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia în partea respingerii pretențiilor privind încasarea penalității și a dobânzii de întârziere, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de încasare a penalității pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015 în sumă de 1329, 68 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 05 septembrie 2014, a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335, 61 euro pentru nerestituirea împrumutului în mărime de 20000 euro, a dobânzii de întârziere pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295,89 euro pentru nerestituirea împrumutului în mărime de 12000 euro precum și a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat achitată la examinarea pricinii în instanța de fond, instanța de apel, instanța de recurs și cheltuielile pentru asistență juridică.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la judecarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procedural, iar circumstanțele importante pentru cauză nu au fost elucidate pe deplin.

Menționează recurentul că, instanța de apel nefondat a respins cerințele privind încasarea de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu a dobânzii de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în sumă de 20000 euro pentru perioada 01 iunie 2014 - 21 iulie 2014 în suma de 335,61 euro și a dobânzii de întârziere pentru nerestituirea împrumutului pentru perioada 01 iunie 2014 - 02 octombrie 2014 în suma de 295,89 euro, rezultând din prevederile art. 642 din Codul civil, deoarece dobânda de întârziere s-a solicitat a fi încasată pentru perioada până la stingerea obligațiilor.

Consideră eronată aplicarea prevederilor art. 642 Cod civil în speță și contrară prevederilor art. 602 Cod civil. Ori, în baza contractului de împrumut, Vadim Corjan în perioada 01 iunie 2014 - 21 iulie 2014, s-a aflat în întârziere față de Alexandru Mocanu cu o obligațiune pecuniară sub formă de împrumut nerambursat în termen în sumă de 20000 euro pentru ce urmează a plăti o dobândă de întârziere în suma de 335,61 euro. La fel, Vadim Corjan și Mariana Corjan în perioada 02 iunie 2014 - 02 octombrie 2014 s-au aflat în întârziere față de Alexandru Mocanu cu o obligațiune pecuniară sub formă de împrumut nerambursat în termen în sumă de 12000 euro pentru ce urmează a plăti o dobândă de întârziere în suma de 295,89 euro.

Opinează că, este eronată poziția instanței de apel precum că stabilirea unei penalității pentru neexecutarea obligațiilor în contractele de împrumut încheiate între persoane fizice, reprezintă o clauză abuzivă, deoarece art. 624-626 Cod civil expres indică dreptul părților de a stabili o clauză penală pentru neexecutarea obligațiilor. Astfel, în contractul de împrumut, părțile pot stabili și o clauză penală.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 23 noiembrie 2016, iar Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a declarat recurs la 24 ianuarie 2017.

Materialele pricinii atestă că decizia a fost expediată în adresa părților la data de 02 decembrie 2016, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la 24 ianuarie 2017 împotriva deciziei din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău de către Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 29 martie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu și va casa parțial decizia instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a pretențiilor, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor

reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Din materialele pricinii rezultă că între Vadim Corjan și Eduard Lupușor, pe de o parte și Alexandru Mocanu pe de altă parte s-au instituit raporturi de împrumut, iar Vadim Corjan și Eduard Lupușor prin recipisă s-au obligat să restituie în mod solidar suma de 20000 euro lui Alexandru Mocanu până la 01 iunie 2014 (f.d.3).

Conform aceleași recipise, Vadim Corjan și Eduard Lupușor s-au obligat și la plata unei clauze penale în mărime de 5% din suma nerestituită pentru fiecare lună de întârziere (f.d.3).

Conform art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Conform art. 871 alin. (1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată depusă la 12 iunie 2014 împotriva lui Vadim Corjan, Mariana Corjan și Eduard Lupușor, Alexandru Mocanu a solicitat încasarea datoriei în mărime de 20000 euro și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 15000 lei și taxa de stat(f.d.1-2).

Prin cererea suplimentară depusă la 21 iulie 2014, Alexandru Mocanu a solicitat încasarea în mod solidar de la Vadim Corjan, Mariana Corjan și Eduard Lupușor, penalitatea pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 1700 euro, dobânda de întârziere pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335,61 euro și cheltuielile de judecată suportate pentru plata taxei de stat pe acest capăt de cerere (f.d.21-23).

Prin cererea suplimentară și de concretizare depusă la 06 noiembrie 2014, Alexandru Mocanu a solicitat încasarea din contul lui Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, a împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, a penalității de întârziere pentru perioada 05 septembrie 2014-05 noiembrie 2014 în mărime de 431,25 euro, a dobânzii de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în mărime de 20000 euro pentru perioada de 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335,61 euro, a dobânzii de întârziere pentru restituirea cu întârziere a împrumutului în sumă de 12000 euro pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295, 89 euro și dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro pentru perioada 05 septembrie 2014-05 noiembrie 2014 în sumă de 90, 09 euro (f.d.39-41).

Tot aici, este de menționat că Vadim Corjan la 01 august 2014 i-a rambursat lui Alexandru Mocanu suma de 8000 euro în contul împrumutului și 2000 de euro cu titlu de penalitate, ceea ce se deduce din textul cererii suplimentare și de concretizare depuse la 06 noiembrie 2014 (f.d.40).

Conform aceleași cereri rezultă că la 02 octombrie 2014, Vadim Corjan i-a restituit lui Alexandru Mocanu suma de 12000 euro din suma împrumutată în aprilie 2014, penalitatea în sumă de 1700 euro aferentă împrumutului din aprilie 2014, suma

de 15000 lei pentru cheltuielile de asistență juridică și suma de 11000 lei cu titlu de taxă de stat (f.d.40).

În confirmarea situației respective vine și declarația scrisă de către Alexandru Mocanu la 02 octombrie 2014, conform căreia recunoaște primirea de la Vadim Corjan a sumei de 12000 euro din datoria de bază, penalitatea în sumă de 1200 euro și cheltuielile de judecată constituite din suma de 15000 lei pentru cheltuielile de asistență juridică și suma de 11000 lei pentru taxa de stat (f.d.47).

Conform recipisei întocmite de către Vadim Corjan din septembrie 2014 se indică că a primit suma de 4312, 5 euro cu împrumut de la Alexandru Mocanu la 05 septembrie 2014, pe care se obligă a o restitui în termen de o săptămână, în caz contrar se obligă la plătească clauza penală de 5% din suma nerestituită (f.d.170).

Prin cererea suplimentară depusă la 12 ianuarie 2015, Alexandru Mocanu a solicitat încasarea de la Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, penalitatea de întârziere pentru perioada 05 noiembrie 2014-12 ianuarie 2015 în mărime de 488, 75 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, dobânda de întârziere în sumă de 100, 42 euro pentru perioada 05 noiembrie 2014-12 ianuarie 2015 pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro (f.d.51).

Prin cererea suplimentară depusă la 05 februarie 2015, Alexandru Mocanu, a solicitat încasarea de la Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, penalitatea de întârziere pentru perioada 13 ianuarie 2015-05 februarie 2015 în mărime de 165,31 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, dobânda de întârziere în sumă de 33,96 euro pentru perioada 13 ianuarie 2015-05 februarie 2015 pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro (f.d.56).

Prin cererea suplimentară și de concretizare depusă la 09 martie 2015, Alexandru Mocanu a solicitat încasarea de la Vadim Corjan și Mariana Corjan, în mod solidar, împrumutul acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 5 euro, penalitatea de întârziere pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015 în mărime de 1329,68 euro pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro, dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în mărime de 20000 euro pentru perioada de 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335, 61 euro, dobânda de întârziere pentru nerestituirea întârzierii restituirii împrumutului în sumă de 12000 euro pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295, 89 euro și dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului acordat la 03 septembrie 2014 în mărime de 4312, 50 euro pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015 în sumă de 322,37 euro, în total suma de 6596,05 euro (f.d.66-74).

La 10 martie 2015, Vadim Corjan, prin intermediul avocatului Gheorghe Postolachi, a înaintat o cerere reconvențională împotriva lui Alexandru Mocanu, intervenient accesoriu Eduard Lupușor solicitând recunoașterea nulității contractului de împrumut conform căruia Vadim Corjan s-a obligat să-i restituie lui Alexandru Mocanu suma de 4312,50 euro (f.d.78-79).

Prin hotărârea din 04 iunie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mocanu împotriva lui Vadim Corjan, Mariana Corjan cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere; s-a admis integral cererea reconvențională depusă de Vadim

Corjan și s-a declarat nulă recipisa din 03 septembrie 2014 privind perfectarea convenției de împrumut a sumei de 4312,5 euro între Vadim Corjan și Alexandru Mocanu; s-a încasat de la Alexandru Mocanu în beneficiul lui Vadim Corjan taxa de stat în sumă de 2900 lei; s-a anulat sechestrul aplicat în scopul asigurării acțiunii prin încheierea din 13 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău asupra terenului cu număr cadastral 1017108.108, construcția cu număr cadastral 1017108.10.01, situate în rl Anenii Noi, sat. Chetrosu (f.d.106, 108-116).

Prin decizia din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Alexandru Mocanu și s-a casat integral hotărârea din 04 iunie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea lui Alexandru Mocanu și s-a încasat de la Vadim Corjan în beneficiul lui Mocanu Alexandru suma de 4312,50 euro convertiți în moneda națională a RM la data executării hotărârii; s-a încasat de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 4976 lei; în rest, pretențiile lui Alexandru Mocanu privind încasarea penalității și dobânzii de întârziere s-au respins; s-a respins ca neîntemeiată cererea reconvențională depusă de Vadim Corjan împotriva lui Alexandru Mocanu privind recunoașterea nulității absolute a recipisei de împrumut (f.d.179-185).

Prin recursul declarat de către Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, recurentul își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel în partea respingerii pretențiilor sale, invocând că instanța de apel rezultând din prevederile art. 642 alin.(2) Cod civil, i-a respins cerințele privind încasarea dobânzii de întârziere pentru nerestituirea împrumutului în sumă de 20000 euro pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în sumă de 335, 61 euro și dobânda de întârziere pentru nerestituirea împrumutului pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295, 89 euro.

Conform art. 619 alin. (1), (2) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Conform art. 642 alin.(2) Cod civil, dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda și penalitățile ori să repare prejudiciul.

La acest capitol, Colegiul relevă că reclamantul Alexandru Mocanu pretinde încasarea dobânzii de întârziere în această parte până la data restituirii integrale a sumei împrumutului acordat în luna aprilie, anul 2014 în mărime de 20000 euro, adică până la 02 octombrie 2014.

Colegiul reiterează că suma de 20000 euro a fost acordată cu titlu de împrumut lui Vadim Corjan în aprilie 2014, fapt ce nu se contestă de părți.

Conform art. 642 alin.(1) Cod civil, prin stingerea obligațiilor, încetează raporturile juridice dintre părți în partea ce se referă la obligația stinsă.

În atare circumstanțe, Colegiul notează că chiar și în condițiile stingerii obligației, partea nu este lipsită de dreptul de a pretinde încasarea dobânzii de întârziere până la data stingerii obligației.

Instanța de apel a concluzionat greșit precum că legea materială scutește debitorul de la plata dobânzilor și penalităților după executarea obligațiilor.

Într-adevăr conform art. 642 alin.(2) Cod civil, dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda și penalitățile ori să repare prejudiciul, doar că debitorul nu este scutit la plata dobânzilor, penalităților care s-au acumulat până la stingerea obligației.

Colegiul indică că în cazul stingerii obligației se sting raporturile între părți atât în partea obligației principale, cât și secundare și este firesc că debitorul nu mai este obligat la plata a careva dobânzi sau penalități, deoarece nu există raporturi obligaționale.

Totodată, debitorul rămâne îndatorat în fața creditorului pentru dobânzile calculate până la stingerea obligației principale, or, debitorul s-a aflat în întârziere, a folosit mijloacele bănești ale creditorului și pentru aceasta urmează să suporte consecința de plată a dobânzii de întârziere.

Colegiul precizează că în condițiile legii dobânda de întârziere nu reprezintă o clauză penală legală (penalități de întârziere), deoarece clauza penală se percepe indiferent de natura prestației datorate (pecuniară sau de altă natură), pe când, în cazul pretinderii dobânzii de întârziere, obligația trebuie să fie pecuniară. De asemenea, este de menționat că dobânda de întârziere este plata pentru folosirea surselor financiare străine, iar creditorul poate pretinde prejudiciul efectiv, venitul ratat, clauza penală, inclusiv penalități de întârziere, cât și dobânda de întârziere, calculată conform art.619 Cod civil, dacă legea sau contractul nu prevede altă mărime a dobânzii. Creditorul obligației pecuniare nu trebuie să dovedească dauna cauzată prin întârzierea executării, deoarece stabilirea acestor daune se face anticipat, în baza art.619 Cod civil, dacă o lege specială sau contractul părților nu prevăd altă mărime a dobânzii.

Colegiul reiterează că din sensul art. 619 Cod civil rezultă că dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contractul scris între părți. Pentru curgerea de drept a dobânzilor de întârziere se cer a fi îndeplinite următoarele condiții: obligația debitorului să constea în plata unei sume de bani, obligația să fie lichidă și exigibilă.

Conform art. 602 alin. (1), (2) Cod civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Colegiul menționează că, modalitățile de compensare a prejudiciului pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare (tardivă) a obligației pecuniare sunt: - încasarea penalităților de întârziere (dacă au fost prevăzute de contract sau de lege); - încasarea dobânzii de întârziere; - încasarea altui prejudiciu cu prezentarea dovezilor (dacă prejudiciul nu se acoperă prin penalități).

În contextul dat, Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia instanței de apel precum că pretențiile reclamantului Alexandru Mocanu privind încasarea din contul părților a penalităților și dobânzilor aferente împrumutului de 20000 euro sunt lipsite de suport legal, or, reclamantul pretinde doar încasarea dobânzii, dar nu și penalitatea pe suma respectivă.

Mai mult ca atât, Colegiul a menționat *supra* normele legale care reglementează calcularea și încasarea dobânzii de întârziere.

Colegiul relevă că din textul recipisei pe suma 20000 euro, Vadim Corjan se obligă la stingerea datoriei față de Alexandru Mocanu la 01 iunie 2014.

Din materialele pricinii, fapt constatat de instanța de apel și necontestat de părți, rezultă că la 01 august 2014 Vadim Corjan a restituit suma de 8000 euro în contul datoriei de 20000 euro și 2000 euro cu titlu de penalitate, iar la 02 octombrie 2014 a restituit suma de 12000 euro în contul datoriei de 20000 euro și 1200 euro cu titlu de penalitate.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide, fapt corect reținut de instanța de apel că, la 02 octombrie 2014 Vadim Corjan și-a onorat integral obligațiile asumate prin recipisa pe suma de 20000 euro, însă instanța de apel eronat a respins acțiunea în partea încasării dobânzii de întârziere pe această sumă.

În această ordine de idei, Colegiul consideră parțial întemeiate pretențiile reclamantului Alexandru Mocanu în partea pretinderii dobânzii de întârziere pe suma împrumutului de 20000 euro până la stingerea acesteia integral, doar că în condițiile când datoria a fost stinsă în rate, dobânda de întârziere se calculează separat pentru fiecare perioadă.

Astfel, în contextul dat urmează a se încasa de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu dobânda de întârziere aferentă sumei de 20000 euro pentru perioada solicitată și anume pentru perioada de 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în mărime de 335, 61 euro, deoarece în perioada respectivă pârâtul nu-și onorase cel puțin parțial obligațiile asumate conform recipisei pe suma împrumutului de 20000 euro, iar pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014, urmează a fi încasată dobânda de întârziere în sumă de 295, 89 euro.

În ceea ce privește încasarea sumei datoriei de 4312, 5 euro conform recipisei din 03 septembrie 2014, Colegiul constată că în această parte decizia instanței de apel nu se contestă, or, instanța inferioară a constatat valabilitatea acestui act juridic.

Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia instanței inferioare precum că stabilirea unei penalități în contractele de împrumut încheiate între persoane fizice reprezintă o clauză abuzivă, deoarece conform art. 624 alin. (1) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Tot aici, este de menționat că clauza penală poate fi prevăzută atât pentru neexecutarea totală sau parțială a obligației, cât și pentru orice altă încălcare a obligațiilor, inclusiv pentru executarea necorespunzătoare sau tardivă, deoarece conform art.602 alin. (2) Cod civil, acestea din urmă sunt considerate de către legiuitor tot ca neexecutare a obligațiilor. Suma prevăzută prin clauza penală are menirea de a compensa prejudiciul suferit de creditor prin neexecutarea obligațiilor contractuale de către debitor. În cazul pretinderii penalităților, creditorul trebuie să dovedească existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind raționale argumentele recurentului referitor la faptul că legislația în vigoare prevede expres dreptul părților de a stabili o clauză penală pentru neexecutarea obligațiilor.

Colegiul precizează că conform recipisei respective Vadim Corjan s-a obligat față de Alexandru Mocanu la achitarea unei penalități în mărime de 5% din suma nerestituită (f.d.170).

Prin urmare, Colegiul consideră că pârâțul Vadim Corjan urmează a achita lui Alexandru Mocanu cu titlu de penalitate pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015 suma de 1329, 68 euro, rezultând din suma împrumutului în mărime de 4312, 5 euro primit conform recipisei din 03 septembrie 2014.

De fapt, la caz nu este relevantă perioada pentru care se încasează penalitatea, deoarece părțile în contractul de împrumut au stabilit un quantum fix pentru întreaga perioadă de întârziere.

Decizia instanței de apel în partea încasării de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu a sumei de 4312, 5 euro, a cheltuielilor de judecată în mărime de 4976 lei și în partea respingerii ca neîntemeiată a cererii reconvenționale depuse de Vadim Corjan împotriva lui Alexandru Mocanu, intervenient accesoriu Eduard Lupușor privind recunoașterea nulității absolute a recipisei de împrumut, se menține fără modificări, deoarece în această parte actul de dispoziție nu a fost contestat de către partea recurentă.

În conformitate cu art. 94 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâțului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite pricina spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

În contextul dat, Colegiul consideră necesar de a pune pe seama intimatului Vadim Corjan cheltuielile suportate de Alexandru Mocanu în ordine de recurs prin achitarea taxei de stat în mărime de 596 lei, cu încasarea acestora de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu.

Din considerentele expuse *supra*, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Alexandru Mocanu, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu și va casa decizia instanței de apel în partea respingerii pretențiilor reclamantului Alexandru Mocanu privind încasarea de la Vadim Corjan a penalității și dobânzii de întârziere, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere parțială a pretențiilor.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ Lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Mocanu Alexandru, prin intermediul avocatului Mocanu Serghei.

Se casează decizia din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Mocanu Alexandru împotriva lui Corjan Vadim privind încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere și cererea reconvențională înaintată de către Corjan Vadim împotriva lui

Mocanu Alexandru, intervenient accesoriu Lupușor Eduard privind recunoașterea nulității absolute a recipisei de împrumut, în partea respingerii pretențiilor lui Alexandru Mocanu, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte prin care:

Se admit parțial pretențiile lui Alexandru Mocanu înaintate împotriva lui Vadim Corjan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și penalității.

Se încasează de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu dobânda de întârziere aferentă împrumutului în mărime de 20000 euro pentru perioada 01 iunie 2014-21 iulie 2014 în mărime de 335, 61 euro (trei sute treizeci și cinci euro 61 eurocenți), convertiți în lei MD la ziua executării hotărârii și dobânda de întârziere pentru perioada 22 iulie 2014-02 octombrie 2014 în sumă de 295,89 euro (două sute nouăzeci și cinci euro și 89 eurocenți), convertiți în lei MD la ziua executării hotărârii.

Se încasează de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu cu titlu de penalitate, aferentă împrumutului în mărime de 4312, 5 euro, pentru perioada 05 septembrie 2014-09 martie 2015, suma de 215,62 euro (două sute cincisprezece euro și 62 eurocenți), convertiți în lei MD la ziua executării hotărârii.

Se încasează de la Vadim Corjan în beneficiul lui Alexandru Mocanu cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat achitată în ordine de recurs în sumă de 596 (cinci sute nouăzeci și șase) lei.

În rest, pretențiile lui Alexandru Mocanu se resping.

În rest, se menține decizia din 23 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală